

**2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XIV): Oamenii ... trecători,
faptele ... trecătoare, iar gândirea lor ... veșnic ca o pecete a timpurilor
- vechea aristocrație și ... bughezia ortodoxă!**

1808 1873 **o familie care a intrat în istorie?** **2019.EU**

familia nobilă a Mocioneștilor și-a păstrat caracterul ei ortodox și românesc

Oamenii sunt trecători, faptele lor chiar sunt trecătoare

Prin cultură la putere!

Românii din Ardeal, Banat și Crișana, supuși stăpânirii maghiare, pierzându-și pătura conducătoare, vechea lor aristocrație, în frunte cu puternicii și glorioșii Corvini, au rămas pe pământul zămislirii lor ca un neam de țărani, în mare parte iobagi, legați gliei și aserviți intereselor politice, religioase și economice ale unei oligarhii ...

Acești coloniști au întărit și în parte au creat ... acea burghezie cu caracter ortodox

familia Mocioni - una din cele mai distinse familii române

Petru Eugen Alexandru Andrei Anton Gheorghe Ionel Zeno

șagunism - tribunism - sămănătorism

În 2019 - „Anul Cărții în România” trebuie amintită afirmația regelui Carol al II-lea (mai 1935), făcută la „Săptămâna Cărții”: „Oamenii sunt trecători, faptele lor chiar sunt trecătoare, iar gândirea lor rămâne veșnic ca o pecete a timpurilor”. Tinerii zilelor noastre au neșansa să nu mai cunoască familii care odinioară erau celebre, activitatea membrilor acestor familii pierzându-și din importanță și nefiind de actualitate. Viața și gândirea politică, socială și filozofică a familiei Mocioni a prezentat-o pe larg iconomul stavrofor dr. Teodor Botiș, „Rectorul Academiei Teologice Ortodoxe Române din Arad”, în lucrarea „**Monografia Familiei Mocioni**”, apărută la Editura pentru Literatură și Artă (1939). Plecând de la convingerea că „familia Mocsonyi – Mocioni – e una din cele mai distinse familii române dintre Tisa și Carpați, o familie care a intrat în istorie”, dr. Teodor Botiș prezintă pe rând atât membrii acestei familii, dar și «părerile și convingerile manifestate în grelele situații ale vieții politice și bisericești a Românilor transilvăneni, sentimentele și spiritul înalt de care a fost stăpânit și însuflețit el și ceilalți luptători naționali, pe care i-a dat Românilor bănățeni și ardeleni în trecutul lor de robie, dar și de mari speranțe, această familie vrednică și glorioasă».

În preambulul prezentării generațiilor succesive de membri ai familiei Mocioni, autorul pleca de la o constatare: «Românii din Ardeal, Banat și Crișana, supuși stăpânirii maghiare,

pierzându-și pătura conducătoare, vechea lor aristocrație, în frunte cu puternicii și glorioșii Corvini, au rămas pe pământul zămislirii lor ca un neam de țărani, în mare parte iobagi, legați gliei și aserviți intereselor politice, religioase și economice ale unei oligarhii stăpânitoare de țară, dar străină de legea, limba și năzuințele lor. Prin eliberarea Ungariei de sub jugul turcesc la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul celui al XVIII-lea și prin trecerea Principatului Transilvaniei sub protectoratul și stăpânirea Habsburgilor, a început și în viața poporului român din aceste țări, o nouă eră a evoluției sale istorice. În această epocă de reorganizare a ținuturilor desrobite, înfăptuită sub influența ideilor generoase ale veacului, de reprezentanții și factorii absolutismului luminat, în acest timp de frământări și lupte, ce le provoacă în viața noastră națională actul politic și religios al unirii unei părți din populație cu biserica Romei, și când în urma acestei uniri Româniii rămași credincioși ortodoxiei, unindu-și toate străduințele și aspirațiile spre o cât mai strânsă închegare a organizării lor bisericești distrusă și a conștiinței naționale, primesc un fericit și considerabil imbold prin imigrarea din peninsula balcanică a multor familii macedo-române pe teritoriul imperiului habsburgic învecinat. **Acești coloniști, așezându-se la Viena, la Pesta – capitala Ungariei – și în multe orașe și târguri și practicând tot felul de negoțuri, au întărit și în parte au creat clasa socială înstărită și atât de folositoare de care aveam nevoie – anume acea burghezie cu caracter ortodox** din veacul al XVIII-lea și din prima jumătate a veacului al XIX-lea. (...) cu o puternică și activă conștiință ortodoxă, și cu o situație într'un timp dominantă în comerțul țării, se organizează, sub scutul privilegiilor ce le obținură dela stăpânirea care avea tot interesul să promoveze industria și comerțul, în comunități religioase. Clădesc biserici în localitățile unde s'au așezat, iar în unele înființează și susțin școli. Cetățeni loiali și folositori, ei se încadrează în viața și organizația economică și socială a orașelor, în cari intoleranța religioasă și națională zădărnice mai înainte pătrunderea elementului românesc.

Prin iscusința și hărnicia lor, unii din acești coloniști macedo-români își agonisesc averi considerabile. Buna starea materială și serviciile ce le aduc patriei noi, fac posibilă pătrunderea și ascensiunea lor în clasa privilegiată a nobililor, obținând titluri și ranguri nobiliare. **Unele familii macedo-române**, ca aceea a baronului Sina, Dumba, Dera de Moroda, Dadányi, etc., **se asimilează prin avere, cultură și legături familiare cu înalta aristocrație** și se contopesc în ea, păstrându-și religia ortodoxă. Altele, de pildă familiile contelui Nako, Manasse, Deák-Pescari, **și-au pierdut credința, renegându-și limba și legea românească**. Începând cu jumătatea a doua a secolului al XIX-lea, **multe alte familii macedo-române din îndepărtatele orașe ale Ungariei au căzut pradă maghiarizării**. Trăind departe de teritoriul etnic românesc, într'un mediu social străin și neputând da copiilor lor o educație românească, și-au pierdut cu timpul naționalitatea, iar sub presiunea puternicului curent de maghiarizare s'au contopit etnicește cu burghezia maghiară. În decursul veacului al XIX-lea negoțul trecând în mâinile Evreilor, familiile acestea au scăpătat și materialicește, astăzi existând numai resturi din înfloritoarele lor colonii de odinioară, grupate în jurul bisericilor înzestrate cu averi de către înaintașii lor. Printre familiile macedo-române, cari și-au creat o bună stare materială și o înaltă situație socială, este și familia nobilă a Mocioneștilor, care însă – ca o excepție onorabilă – **și-a păstrat caracterul ei ortodox și românesc**».

În arborele genealogic al familiei, autorul pleacă de la tradiția familiei, prin care: «doi frați Mocioni s’au refugiat din Moscopolea și s’au înrolat sub steagurile armatelor creștine. Unul a căzut în lupta de la Zenta (1697), iar celălalt, preotul Petru, a servit ca duhovnic în tabăra Principelui Eugen de Savoia și a pierit și el în una din multe lupte care s’au dat pentru eliberarea Timișoarei și a Banatului de sub jugul turcesc. (...) Fapt istoric incontestabil, ce rezultă dintr’un arbore genealogic de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, e însă că un „**Constantinus Motsonyi**”, presbiter greco-neunit (...) a venit în anul 1747 din Macedonia în Ungaria (...) și a murit la Pesta în etate de 110 ani (...). Preotul Constantin Mocioni a avut – ne informează genealogia – 5 fii, dintre cari numai doi sunt amintiți și cu numele: **Andrei**, înnobilit și **Mihai**, cari „pe lângă numele de Motsonyi” poartă și pe cel de „Popovits”, pentru că – (...) – tatăl lor a fost preot. (...) Mihai și Andrei, fiind căsătoriți, sunt străbunii celor două linii, separat înobilate, în care se ramifică familia Mocioni la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Andrei, cel mai tânăr, întemeietorul liniei Mocioni de Foen, cere în 1780, și obține de la Împăratul Iosif al II-lea moșia Foen din Banat, ca donație mixtă, adică plătită în parte și cu bani. Căzând însă victimă unui atentat, în ziua de 17 Nov. 1782, când a fost nimerit prin fereastră, în casa administratorului său domenal din Foen, de glonte de un criminal, diploma nobilitară, cu data de 28 Februarie 1783, a fost eliberată fiilor săi: Petru, Constantin, Ioan și Naum „**Mocsonyi aliter Popovich**”. (...) Celălalt frate mai mare, Mihai, care dobândește vie, case și pământ în Tokay, orașelul cu vinuri renumite din nordul Ungariei, e străbunul liniei „**de Mocioni**”. Harnicii săi fii: Petru, Dimitrie, Gavril, Ioan și Mihai „**Popovics, alias Motsonyi**” sunt distinși, pentru meritele lor militare, prin diploma din 1 Iunie 1798, a împăratului Francisc I, cu privilegiul de nobili armaliști, adică fără donațiunea unei moșii și fără predicat. În diplomele nobiliare ale ambelor linii, numele patrimonimic „**Muciană**”, „**Moceani**”, „**Mocioni**” al membrilor înobilați ai familiei, e scris cum se pronunța, cu ortografie ungurească, „**Motsonyi**”, „**Mocsonyi**” (...) noi îl vom scrie „**Mocioni**”, cum se pronunță și se scrie în limba noastră românească și cum se iscăleau și unii membri ai familiei în corespondența lor românească»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xiv-143031.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xiv-143031.html. The page header includes the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". To the right, there are advertisements for "Apartamente Sibiu" and "Apulum Residence". A red navigation bar contains links for "Eveniment", "Actualitate", "Stirile de pe strada mea", "Sport", "Cultura", "Sanatate", "Timp liber", "Tribuna femeilor", and "Descopera lumea". The main content area displays the article title "2019-anul tribuniștilor (XIV):" by Marius HALMAGHI, dated 07.04.2019 at 22:47, with 192 views and 0 comments. A "NATIONAL INSURANCE" banner is visible at the bottom right.

În: *Tribuna*, 07 aprilie 2019